

Dāvids Lāgerkrancs

„Es esmu Zlatans Ibrahimovičs”

Nevarētu teikt, ka es tam ticēju. Manā paziņu lokā par juristiem gluži nekļuva. Tur visi darīja trakas lietas un sapņoja kļūt par cietākajiem riekstiem. Arī nekāda vecāku atbalsta nebija, piemēram: „Vai man tev palīdzēt ar Zviedrijas vēsturi?” Tur bija alus bundžas un dienvidslāvu muzons, un tukši ledusskapji un Balkānu karš. Taču reizēm sencis izbrīvēja laiku, lai parunātu ar mani par futbolu, un katra šāda reize sagādāja man vienlīdz daudz prieka, jo viņš tak bija mans fāters. Un viendien viņš teica – to es nekad neaizmirsīšu, jo gaisā bija jūtams kaut kāds svinīgums:

„Zlatan, tev ir laiks sākt spēlēt kādā nopietnā klubā.”

„Kāpēc nopietnā? Kas ir nopietns klubs?”

„Laba komanda, Zlatan. Ar topklases spēlētājiem, kā Malme FF!”

Man šķiet, es līdz galam nesapratu.

Kas Malmē FF bija tāds īpašs? Es neko nejēdzu no tādām lietām – kas skaitījās labi un kas ne. Bet par tādu klubu es zināju. Biju spēlējis pret viņiem *Balkānu* sastāvā. Un es nodomāju: kāpēc gan ne? Ja jau fāters tā saka. Taču man nebija ne jausmas, kur tajā pilsētā atradās futbola stadions vai jebkas cits. Malme varbūt arī bija tuvu, taču tā bija cita pasaule. Man būs septiņpadsmit, kad pirmo reizi speršu kāju pilsētas centrā. Bet tolaik es vēl neko nesapratu no turienes dzīves. Taču es iegaumēju ceļu līdz treniņam, un turp es aizminos kādās 30 minūtēs ar drēbēm, kas sabāztas plastmasas maisiņā. Un, protams, es nervozēju. Malmē FF viss bija pa nopietno. Tur nebija ierastā: čalīt, nāc šu, uzspēlēsim! Te vajadzēja iziet pārbaudes un pozicionēties uz laukuma. To, ka neesmu tāds kā pārējie, pamanīju uzreiz. Biju jau samierinājies, ka nāksies vien pakot mantas un laisties mājup. Taču jau otrajā dienā kāds treneris vārdā Nilss teica:

„Esi sveicināts komandā.”

„Tu to nopietni?”

Tolaik man bija trīspadsmit, un komandā jau bija pāris citi iebraucēji, tai skaitā Tonijs. Visi pārējie bija tikai zviedri – daži no Limhamnas, augstākās sabiedrības sīči. Jutos kā ieradies no Marsa. Ne tikai tāpēc, ka fāterim nebija lielas un skaistas vasarnīcas un viņš nekad nenāca uz spēlēm. Es arī runāju ne tā kā citi. Es daudz driblēju. Es aizsvilos kā degbumba, un es kāvos uz laukuma. Reiz es dabūju dzelteni kartīti par to, ka biju nolamājis savus komandas biedrus.

„Tā nedrīkst!” teica tiesnesis.

„Lasies tu arī,” nobļāvos un tiku noraidīts no laukuma.

Zviedru vidū sākās kurnēšana. Viņu vecāki gribēja, lai vācos prom, un es jau tūkstošo reizi nodomāju: pie velna viņus visus. Es atkal nomainīšu komandu. Vai arī pievērsīšos tekvando.

Tas ir krutāk. Futbols var iet ieskrieties. Viens idiotpapucītis pat sāka vākt parakstus par Zlatana aiziešanu no komandas, un visi iespējamie kadri uz tā papīra parakstījās. Viņi klīda apkārt un sačukstējās: Zlatanam šeit nav vietas. Viņš ir jāmet laukā! Parakstieties šeit, utt. utjpr.

Tas bija absurds! Labi, es biju sakāvijs ar tā tētuka dēlu. Biju saņēmis nejēgā daudz nesmuku klupienu un tāpēc aizsvilos. Es viņam riktīgi sadevu, ja godīgi. Taču pēc tam to briesmīgi nožēloju. Es aizbraucu līdz slimnīcai un palūdzu piedošanu. Visa tā lieta bija patiešām stulba, taču – parakstu vākšana?! Ej tu nost! Treneris Oke Kallenbergs tikai noblenza uz to lapeli:

„Kas tas par izsmieklu!”

Un saplēsa. Oke bija labais. Lai gan... Juniorlīgā viņš mani veselu gadu noturēja rezervistos, un, tāpat kā visi pārējie, uzskatīja, ka es par daudz driblēju un lamājos ar komandas biedriem, un ka man ir nepareiza attieksme un draņķīga izturēšanās un kas tik vēl ne. To gadu laikā es ielāgoju vienu svarīgu lietu. Lai tāds pipars kā es iemantotu cieņu, viņam ir jābūt piecreiz labākam par Lefi Pēršonu un tamlīdzīgiem tiptiem. Viņam ir jātrenējas desmitreiz cītīgāk. Citādi viņam nav nekādu izredžu. Ne uz šīs pasaules! Jo īpaši, ja viņš zog riteņus.

Protams, pēc visa tā man būtu vajadzējis saņemties. Un droši vien, ka es gribēju. Es nebiju gluži bezcerīgs gadījums. Taču līdz treniņam bija tālu – septiņi kilometri. Visbiežāk es tos arī pieveicu, tomēr dažreiz kārdinājums ņēma virsroku – īpaši tad, kad patrāpījās kāds ņemams veļļuks. Reiz noskatīju kādu dzeltenu divriteni ar daudzām foršām kastēm un nodomāju, kāpēc ne? Un aizripināju prom. Tāds feins brauciens sanāca. Taču pēc kāda laiciņa sāku domāt. Tās kastes tomēr tādas jocīgas... Un pēkšņi man pieleca – tas ir pasta divritenis! Es vizinājos apkārt ar kaimiņu vēstulēm. Tad es nolēcu nost un noliku riteni mazliet patālāk. Negribējās tak zagt arī vēstules.

Kādu citu reizi man nospēra riteni, ko pats biju nesen nozadzis. Tā es tur stāvēju pie sporta arēnas – līdz mājām bija tālu, es biju izsalcis, pacietības man nebija, un tāpēc es nočiepu jaunu braucamo, kas stāvēja turpat pie ģērbtuvēm. Kā parasti, atmūķēju slēdzeni, un atceros, ka ritenis man patika. Tas bija labs braucamais, un es tīšām novietoju to kādu gabaliņu tālāk, lai vecais īpašnieks tam neuzskrietu virsū. Taču trīs dienas vēlāk tika sasaukta komandas sapulce. Jau tolaik no tādām lietām raustījies. Sapulces vienmēr nozīmēja nepatikšanas un pamācības, un es jau sāku gudrot atrunas: tas nebiju es, tas bija bračka... Tādā garā. Un tieši tā – sapulcē tika apspriests palīgtrenera velosipēds.

„Vai kāds to ir redzējis?”

Neviens to nebija redzējis. Arī es ne! Tas tak skaidrs, ka tādos gadījumos jāklusē. Tas ir nerakstīts likums. Tu tēlo muļķi: ai, cik žēl, nabadziņš, man arī vienreiz nospēra riteni.

Un tomēr sajutos vainīgs. Ko es biju izdarījis? Un kas par neveiksmi! Palīgtrenera veļļuks! Treneri taču jārespektē – tāds bija mans uzskats. Vai, pareizāk sakot, viņi ir jāklausa un no viņiem jāmacās: par laukuma zonām, spēles taktiku un visādām tādām lietām. Un tai pašā

laikā nav jāklausa. Nu tā, ka vienalga var driblēt un taisīt trikus. Klausu – neklausu. Tāds bija mans uzstādījums. Bet spert viņu braucamos? Nedomāju, ka tas īsti saskanēja ar šo teoriju. Mazliet uztraucies piegāju palīgtrenerim klāt.

„Paklau, tāda lieta,” teicu. „Es aizņēmos tavu riteni uz īsu brīdi. Ārkārtas gadījums. Vienu vienīgo reizi! Tu to dabūsi atpakaļ rīt.”

Es izmocīju savu platāko nožēlas pilno smīnu, un, man liekas, tas kaut kādā veidā nostrādāja. Mans smaids tajā laikā man daudz palīdzēja, un es spēju pajokot tieši tad, kad tas bija visvairāk vajadzīgs. Bet tas nebija viegli. Es biju melnā avs, un ne tikai. Arī tad, ja pazuda treniņtērpi, aizdomas krita uz mani. Un jāsaka, ka ne bez pamata. Turklāt es biju pliks kā baznīcas žurka. Kamēr visiem pārējiem bija jaunākās *Adidas* un *Puma* futbolkedas no ķengurādas, es savu pirmo pāri nopirku Ekohallē par 50 kronām un 90 ērēm. Tās botas stāvēja tieši blakus tomātiem un zaļumu stendam. Un tādā garā viss turpinājās. Tajā ziņā man nebija nekā, ar ko dižoties.

Kad komanda devās uz ārzemēm, daudziem bija līdzīgi divtūkstoš kronu liela kabatas nauda. Man bija, teiksim tā, kronas divdesmit, un pat tad fāters kādu mēnesi nemaksāja īri, lai tikai es varētu braukt. Viņš drīzāk bija ar mieru tikt izmests no dzīvokļa nekā ļaut man palikt mājās. Tas bija cēli no viņa puses. Taču es vienalga nevarēju sacensties ar pārējiem čāļiem.

„Ejam, Zlatan, paņemsim kādu picu, hamburgeru, iesim nopirksim to un šito!”

„Njā, vēlāk. Neesmu izsalcis! Es tāpat pavazāšos.”

Es centos izlocīties un vienlaikus noturēties topā. Īpaši labi tas neizdevās. Nekas jau dižs, bet man tas bija nepierasti – tāds kā nedrošības posms. Tā nebija, ka es būtu gribējis kļūt tāds kā pārējie. Varbūt nedaudz! Es gribēju iemācīties viņu štelles – labas manieres un tamlīdzīgi. Taču lielākoties piekopu pats savu stilu; varētu teikt, tas bija mans ierocis. Es redzēju džekus no man līdzīgiem rajoniem, kas mēģināja tēlot augstāko šķiru. Tur nekad nekas labs neiznāca, lai arī kā viņi censtos. Un es nodomāju – es darīšu pretēji, es vēl izteiktāk dragāšu savā stilā. Tā vietā, lai teiktu: „Man ir tikai divdesmit zaļie,” es teicu: „Man nav nekā, nevienas pašas ēres.” Tas bija krutāk. Trakāk. Es biju cietais rieksts no Rūsengordas, no priekšpilsētas. Es biju citādāks. Tas kļuva par manu identitāti, un es ar to sadzīvoju arvien labāk un labāk, un mani galīgi neuztrauca tas, ka man nebija ne jausmas par zviedru puišu elkiem.

Reizēm mēs padevām bumbas A līgas mačos. Un vienā tādā reizē Malme FF spēlēja pret Gēteborgas IFK – liela mēroga spēle, citiem vārdiem sakot. Mani komandas biedri kļuva pilnīgi nevaldāmi, medijot zvaigžņu autogrāfus – jo īpaši kaut kādu Tomasu Ravelli, kas acīmredzot iemantoja pasaules slavu, pateicoties kādam tur soda sitienam pasaules čempionātā. Es nekad par to čāli nebiju dzirdējis, lai gan, protams, to neteicu. Es negribēju izgāzties, bet, protams, arī es biju skatīties to čempionātu. Taču, džeki, es biju no Rūsengordas! Man bija pilnīgi nospļauties uz zviedriem. Es turēju īkšķus par brazīļiem, par Romario un Bebeto un pārējiem, un vienīgais, kas tajā Ravelli saistīja manu uzmanību, bija viņa šorti. Es gudroju, kur varētu nospert kādu līdzīgu pāri.